

Sala kommun

Beslut för gymnasieskola

---

efter prioriterad tillsyn i Kungsängsgymnasiet
belägen i Sala kommun

Tillsyn i Kungsängsgymnasiet

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Sala kommun under våren 2015. Kungsängsgymnasiet besöktes av Skolinspektionen den 7 maj 2015 och den 8 maj 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

Den genomsnittliga betygspoängen, enligt Skolverkets nationella statistik (SIRIS), för eleverna på yrkesprogrammen läsåret 2013/14 var 12,1 (riket 13,0). Samma läsår erhöll kring 79 procent av eleverna på yrkesprogrammen sin gymnasieexamen, motsvarande andel för riket var kring 85 procent. För eleverna på de högskoleförberedande programmen läsåret 2013/2014 var den genomsnittliga betygspoängen 14,6 (riket 14,6). Samma läsår erhöll nästan 88 procent av eleverna på de högskoleförberedande programmen sin gymnasieexamen, motsvarande andel för riket var kring 92 procent.

Trygghet och studiero

Skolinspektionens utredning visar inget annat än att eleverna är trygga på sin skola och att det i allmänhet råder studiero.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram (om yrkesprogram och/eller introduktionsprogram finns vid skolenheten)	Ingen brist konstaterad	
4. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
5. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
6. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2015-11-26
7. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2015-11-26
8. Garanterad undervisningstid i yrkesprogram	Ingen brist konstaterad	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats. Skolinspektionens bedömningar och datum för när huvudmannen senast ska ha åtgärdat bristerna anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens utredning visar att skolan behöver utveckla det systematiska kvalitetsarbetet. Kunskapsresultaten bör analyseras gemensamt på skolan för att identifiera vilka utvecklingsbehov verksamheten har. Detta för att sätta in rätt åtgärder för att höja utbildningens kvalitet och i förlängningen elevernas

kunskapsresultat. Vidare behöver det utvecklas ett förebyggande och hälsofrämjande arbete där elevhälsan aktivt deltar för att undanröja hinder för eleverna så att de ges möjlighet att nå så långt det är möjligt i sin kunskapsinhämtning.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Sala kommun att senast den 26 november 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivet värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stöd-funktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Sala kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Bedriv förebyggande och hälsofrämjande arbete där elevhälsan är involverad.

Motivering till bedömning av brist

Skollagen anger att det ska finnas elevhälsa för eleverna. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande, och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska, och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 276) betonas att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan. Det anges även att elevhälsan har ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling.

Vid intervju med elevhälsan, rektorn och lärarna framkommer att det under innevarande läsår inte har bedrivits något systematiskt förebyggande och hälsofrämjande arbete på ett övergripande plan på skolan. Enligt lärarna har diskussioner förts på skolövergripande nivå kring förebyggande och hälsofrämjande arbete, men det har inte blivit något systematiserat arbete enligt lärarna.

Elevhälsan uppger vidare vid intervju att det planeras ett övergripande förebyggande och hälsofrämjande arbete där olika aktiviteter eller temaområden ska genomföras efter ett årshjul. Planeringen ska enligt elevhälsan vara färdig före höstterminen 2015 påbörjas. Vid intervju med rektorn framkommer att bland annat kuratorn och skolsköterkan ska vara involverade i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet på skolan.

Skolinspektionens utredning visar att det i stora delar saknas ett övergripande förebyggande och hälsofrämjande arbete på skolan. Detta arbete är centralt i elevhälsans uppdrag och syftar till att undanröja hinder för eleverna för att de ska ges möjlighet att nå så långt som det är möjligt i sin kunskapsinhämtning. Saknas det förebyggande och hälsofrämjande arbete finns det enligt Skolinspektionens bedömning en risk att eleverna inte ges möjlighet att visa sin fulla potential.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Kungsängsgymnasiet inte uppfyller de krav som ställs i författningarna, föreligger skäl att förelägga Sala kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa konstaterad brist.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Analysen ska omfatta hela utbildningen och inte avgränsas till exempelvis resultat enbart i gymnasie-gemensamma ämnen utan ska också omfatta uppföljning av resultat i fördjupningsämnena, från lärande som sker på arbetsplats (APL) och under-visning på introduktionsprogram. Förbättringsåtgärder kan exempelvis vara att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Sala kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4–7 §§ skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Utifrån analys av verksamhetens resultat besluta om åtgärder i syfte att utveckla verksamheten så att eleverna ges möjlighet att nå längre i sin kunskapsinhämtning.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) innebär systematiskt och kontinuerligt att arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt med fokus på en långsiktig utveckling. Varje skolenhet måste därför hitta sina former och rutiner för kvalitetsarbetet. Utgångspunkten är alltid densamma, att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen. Vidare bör rektorn se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

Vid intervju med rektorn framgår att de på skolan implementerar en ny modell för det systematiska kvalitetsarbetet. Under innevarande läsår har fokus varit på elevernas studieresultat i de olika kurserna som ett första steg. Dessa har följts upp vid medarbetarsamtalen mellan rektorn och respektive lärare. I oktober/november samt till våren följs elevernas kunskapsresultat upp återigen genom att elevernas individuella kunskapsresultat färgkodas; rött innebär att eleven bedöms att inte nå kunskapskraven, gult att det är osäkert om eleven når kunskapskraven och grönt om eleven bedöms nå minst ett E i kursen. Rektorn uppger att han på en studiedag har gått igenom de samlade kunskapsresultaten på skolan och han givit arbetslagen i uppdrag att analysera dessa men att en mer systematisk övergripande analys av kunskapsresultaten kommer att ske vid läsårets slut eller nästa läsårs början, det vill säga nästa steg är att fokusera mer på de övergripande resultaten.

Vid intervju med lärarna framkommer att de inte på skolövergripande nivå har analyserat elevernas kunskapsresultat, däremot har de gemensamt analyserat de elevenkäter som har genomförts på skolan.

Skolinspektionen bedömer att det systematiska kvalitetsarbetet på Kungsängsgymnasiet behöver utvecklas så att en analys av de samlade kunskapsresultaten ligger till grund för beslut om vilka åtgärder som ska sättas in för att utveckla verksamheten. Genom att skolan skapar en gemensam förståelse för de bakomliggande orsakerna till kunskapsresultaten blir beslutade åtgärder bättre kopplade till verksamhetens behov. Det är angeläget att verksamheten finner adekvata åtgärder så att elevernas kunskapsresultat ständigt förbättras.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Kungsängsgymnasiet inte uppfyller de krav som ställs i författningarna, föreligger skäl att förelägga Sala kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa konstaterad brist.

Övriga arbetsområden

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de examensmål som gäller för det nationella program som eleven läser. Undervisningen ska utformas och genomföras så att alla elever, såväl på nationella program som på introduktionsprogram, ges möjligheter att nå samtliga kunskapskrav inom de ämnen som eleven läser, det vill säga såväl i gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och för-djupningsämnen.

I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivet lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper, intressen och lärtilar och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskole-förberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Detta avser också samtliga ämnen som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiegemen-samma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen. Det kan också omfatta undervisning som är förlagd till arbetsplats (APL). Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram (om yrkesprogram och/eller introduktionsprogram finns vid skolenheten)

Skolan ska se till att elever på yrkesprogram får den utbildning de har rätt till avseende arbetsplatsförlagt lärande (APL) och möjlighet att nå grundläggande behörighet. APL är en central del i all yrkesutbildning, då denna ska bidra till att eleven utvecklar såväl yrkeskunskaper som en yrkesidentitet. För elever som läser i huvudsak skolförlagd utbildning ska APL motsvara minst 15 veckor av den samlade utbildningstiden och för elever som är lärlingar ska APL motsvara minst 50 % av utbildningen. Skolan ska ha kvalitetssäkrat arbets-platsen så att eleven har reell möjlighet att nå de kunskaper som eleven är avsedd att uppnå på arbetsplatsen, exempelvis att skolan avtalat med arbetsplatsen om vilka delar av det centrala innehållet på en eller flera kurser som ska behandlas. Skolan ska också följa upp att så sker. Handledaren är en central aktör, och behöver förutom kunskaper inom yrket också ha kunskaper om de mål som eleven ska uppnå och bedömas gentemot så att eleverna får adekvata arbetsuppgifter utifrån detta.

Att eleverna ges möjlighet till fortsatta studier på högskolenivå är en central rättssäkerhetsfråga. Det är dock inte tillräckligt att eleverna ges en teoretisk möjlighet att uppnå grundläggande behörighet utan skolan bör också göra det praktiskt möjligt för eleverna, ex. genom att undvika schemakrockar.

För introduktionsprogrammen finns inga nationellt fastställda program-strukturer eller examensmål, utan utbildningen ska utformas så att eleven förbereds för vidare studier eller etablering på arbetsmarknaden. Ett centralt instrument i denna planering är elevens individuella studieplan. Eleven ska, utifrån sina behov, få en utbildning som uppfyller introduktions-programmets syfte så att elevens mål med utbildningen kan uppnås.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkes-program eller introduktionsprogram. Detta avser samtliga ämnen som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiegemensamma ämnen som program-gemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen.

Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själva upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. I de fall eleven har haft hela eller delar av kurser förlagda till arbetsplats (APL) ska bedömning av detta ingå i den samlande bedömningen.

Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklings-samtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Det kan

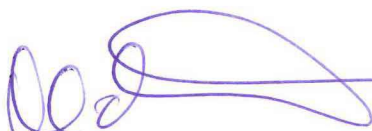
därmed också avse miljöer utanför skolan men som ingår i skolans verksamhet, exempelvis på arbetsplats (APL). Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande be-handling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Garanterad undervisningstid i yrkesprogram

En viktig förutsättning för att uppnå utbildningens mål är att elever får under-visning i en tillräcklig omfattning. Tillsammans med andra faktorer som ett aktivt lärarstöd och en god arbetsmiljö har undervisningstiden betydelse för vilka resultat som uppnås. Elever på yrkesprogrammen har enligt skollagen rätt till minst 2 430 undervisningstimmar om 60 minuter (garanterad under-visningstid). Undervisningen behöver planeras och genomföras på ett sådant sätt att varje elev får sin garanterade undervisningstid. I detta ingår att skol-enheten följer upp vilken undervisning som faktiskt blivit av för att kunna kompensera elever för förlorad undervisningstid, exempelvis vid inställda lektioner eller om en elevs undervisningspass förläggs samtidigt som elevens arbetsplatsförlagda lärande (APL).

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa arbetsområden.

På Skolinspektionens vägnar

Mathias Ljungström
Beslutsfattare

Jesper Molin
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Kungsängsgymnasiet

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Kungsängsgymnasiet

Kungsängsgymnasiet är en kommunal gymnasieskola belägen i Sala centralort i Sala kommun. Skolan erbjuder utbildning på följande nationella program; barn- och fritidsprogrammet, el- och energiprogrammet, fordons- och transportprogrammet, handels- och administrationsprogrammet, industritekniskt programmet, naturvetenskapsprogrammet, restaurang- och livsmedelsprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet, teknikprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet. På introduktionsprogrammet bedrivs undervisning på; individuellt alternativ, programinriktat individuellt alternativ, språkinträdning och yrkesinträdning. Skolan har vid tillfället för tillsynen 366 elever.

Skolan leds av en rektor som har en biträdande rektor till sin hjälp.